

uden ved at nedfætte Arbejdslønnen. Det ligger nu imidlertid i Sagens Natur, det kan ikke tænkes, at Arbejdslønnen i et enkelt Fag her i Landet kan være overdrevent meget højere end i andre Fag, og det kan selvfølgelig heller ikke tænkes omvendt, at Snekterne uden Hensyn til andre Arbejderes Løn kunne nedfætte Lønnen for deres Evende; dette Haandværksfag maa altsaa i en væsentlig Grad lide. Enhver maa indrømme, at Forskjellen har sin Hovedvød i, at Arbejderen her ikke kan leve af den Betaling, som han lever af andetsteds, og det kan ikke nytte, at ærede Medlemmer sige, at de ville skaffe Arbejderne en billigere Eksistens gennem en Del af de Ting, han nu giver Penge ud til. Det er ikke fyldestgørende at henvise, til at vi ville skaffe ham Bolig til en aarlig Leie af maaste en to, tre, fire Daler billigere eller paa anden Maade; naar han faar sin egentlige Indtægt, sin egentlige Fortjeneste og Arbejdsløn saa stærkt befaaret, at den bliver formindsket med 100 eller 200 Rd. aarlig, saa kan det ikke nytte, naar vi ved indirekte Midler skaffe ham en formindsket Udgift af 5 eller 10 Rd. Derfor har jeg fundet det rigtigst at tage netop det stærke Exempel, fordi det maa føre til en Overveelse om, hvor netop Forskjellen i Prisen og en overvældende Konkurrence vil ramme. Sligt kan man ikke skjæln paa Trækkerne og Støperne ved saadanne smaa Summer, skjøndt det i Virkeligheden er det samme; der kan man kun blive betænkelig ved Sagen, men man kan se det tydelig ved større Tilfælde. Nu er Sagen den, at her ved Snekerarbejdet er der ikke Spørgsmaal om at gjøre nogen Forandring i de nu bestaaende Forhold, at skabe en Besyttelse, som ikke var tilstede, og der er heller ikke Tale om fra det ærede Medlems Side og heller ikke fra det ærede Medlem, som talte i samme Retning og er enig med ham, eller fra et Medlem, som desværre ikke mere er blandt de Levendes Tal, at de her ville have al Besyttelse bort. Det, her er Tale om, er — hvad jeg indser og forstaar efter mit Kjendskab til Forholdene og de omhyggeligste Undersøgelser, jeg har ladet anstille — at vort nuværende Bygningsmedleri kan ikke taale en saadan Nedfættelse som fra 3 St. til 1 St. Det er en Gradsforskjel, en Skjønssag og en Overbevisningsfag for mig. Paa samme Maade tror jeg, at flere af de andre Haandværkere heller ikke kunne taale strax den Nedfættelse, som Regjeringen foreslaar, end sige mere. Derimod kan der være Tale om efterhaanden at komme til Nedfættelse gennem en Overgangsfrist for flere Aar, hvor man i Loven har fast bestemt, at det skal være saa; saa skal det vise sig, om det er naturligt Livserhverv, naturlig Industribestæftigelse, vore Arbejdere have søgt her i Landet, eller om de efterhaanden maa søge at lade deres Arbejde tilflyde

andre Virksomheder end dem, de nu have. Derfor det sfer pludselig, og Mange paa een Gang maa søge hen til andre Erhverv, vil det blive til Udteggelse; men sfer det derimod efterhaanden, vil i ethvert Tilfælde Videlsen blive fordelagtig paa flere Slægter; Labet vil da blive betydelig mindre, og det er mit Forslag. Det ærede Medlem gjorde den Bemærkning, at overfor Fabrikker sammenlignet med Haandværk maatte man mene, at netop disse kom det mest an paa ikke at genere i deres Virksomhed ved Ophævelse af Besyttelsen. Det kan jeg ikke anerkjende af den simple Grund, at Fabrikker meget lettere kunne og meget bestemtere ere opfordrede til at udvikle sig til at modstaa Konkurrencen og at gjøre deres yderste Anstrengelse, end man kan vente, at Hundrede, to, tre, fire Hundrede mindre Arbejdsmestre i enkelte Fag ude i Landet ville kunne. Thi det kan man ikke tvinge frem, saaledes som i langt lettere Grad kan ske ved Fabrikker, hvor der er enkelte Fabrikherer med meget betydelig Kapital, med Kundskaber, med Gønge til at lade undersøge paa omfattende Maade, hvorledes Forholdene ere i Udlandet, følge med og hurtigt tilegne sig nye Opfindelser etc. En Fabrikherre kan tænkes selv med et Brud, en voldsom Overgang alligevel at kunne begaa sig derved, at han søger hurtigt, pliblikkelig med alle de Midler, der staa til hans Raadighed, at komme paa lige Fod med Udlandet. Det kan ikke ventes, af Hundrede, to Hundrede, fire Hundrede smaa Mestre rundt om i Landet, der findes ikke alene i Byerne, endogaa paa Landet. Men dertil kommer, at vor Befolkning er fordelt saaledes, at der i Haandværket aabenbart er sysselsat et langt større Antal Arbejdere, end der er i Fabrikkerne; altsaa naar Spørgsmaalet kommer, om hvem det er, man rammer, vil man ramme langt flere, hvis man rammer ubetalelig gennem Haandværket end gennem Fabrikker. Disse Betragtninger bevirkte, at jeg maa holde mig til, at man virkelig bør være nok saa varsom, ja meget varsommere overfor Haandværkerne end overfor Fabrikkerne, uagtet jeg, som jeg i min første Udtalelse sagde, anser Forholdet for temmelig analogt og ligeledes vil holde paa, at man træder skaansomt op overfor Fabrikkerne. At det nu skulde være saa bornert, saa stor en Skam for Nogen i visse Retninger at tale ikke det aldeles ubetingede og voldsomme Frihandelsystems Sag, men derimod at stille sig noget paa Besyttelsesystemets Side, det kan jeg ikke anerkjende; i ethvert Tilfælde vil jeg overtage denne Skam, og jeg tør det med saa meget større Freidighed, som man dog af og til, rundt omkring finder, naar det kniber, en og anden lille Tillempe, og det selv fra Sider, hvor man allerminst skulde vente det. Jeg har selv set i Sommer fra England, hvor jo Frihandelsystemet har